

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 16 września 2013 r.*

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Belgijski, niemiecki, francuski, włoski, niderlandzki i austriacki rynek instalacji sanitarnych do łazienek — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG — Koordynacja podwyżek cen i wymiana mających szczególne znaczenie informacji handlowych — Prawo do obrony — Komunikat w sprawie współpracy z 2002 r. — Zarzut niezgodności z prawem — Pojęcie kartelu — Obliczanie kwoty grzywny — Wytyczne w sprawie obliczania kwoty grzywien z 2006 r. — Waga naruszenia — Współczynnik kwoty dodatkowej

W sprawie T-376/10

Mamoli Robinetteria SpA, z siedzibą w Mediolanie (Włochy), reprezentowana przez adwokatów F. Capellego oraz M. Valcadę,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez F. Castilla de la Torrego, A. Antoniadis oraz L. Malferrarego, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych początkowo przez adwokatów F. Ruggeriego Laderchiego oraz A. De Matteisa, a następnie przez F. Ruggeriego Laderchiego,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę zmierzającą w pierwszej kolejności do stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2010) 4185 wersja ostateczna z dnia 23 czerwca 2010 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39092 – Instalacje sanitarne do łazienek) w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej, a w drugiej kolejności do uchylecia lub obniżenia nałożonej na nią grzywny.

SĄD (czwarta izba),

w składzie: I. Pelikánová, prezes, K. Jürimäe (sprawozdawca) i M. van der Woude, sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 września 2012 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: włoski.

Wyrok¹

[...]

Przebieg postępowania i żądania stron

- 22 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 7 września 2010 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 23 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) postanowił otworzyć ustny etap postępowania, a w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania przed Sądem zwrócił się do stron z pytaniami na piśmie. Strony udzieliły odpowiedzi na te pytania w wyznaczonym terminie.
- 24 Na rozprawie w dniu 11 września 2012 r. wysłuchano wystąpień stron oraz ich odpowiedzi na pytania ustne postawione przez Sąd.
- 25 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- w pierwszej kolejności, stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej;
 - w drugiej kolejności, uchylenie grzywny, która została na nią nałożona, lub jej obniżenie do kwoty odpowiadającej 0,3% obrotu skarżącej, lub, w każdym razie, do kwoty, którą Sąd uzna za stosowną;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 26 Komisja wnosi do Sądu o:
- odrzucenie skargi jako w części niedopuszczalnej, a w każdym razie oddalenie jej jako bezzasadnej;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

[...]

W przedmiocie przedstawionych w pierwszej kolejności żądań zmierzających do stwierdzenia nieważności części zaskarżonej decyzji

[...]

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na niezgodności z prawem komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy

- 45 Skarżąca podnosi, że zaskarżona decyzja opiera się w całości na informacjach uzyskanych w wyniku złożenia przez spółkę Masco wniosku na podstawie komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy. Zdaniem skarżącej komunikat ten jest jednak niezgodny z prawem, gdyż ani w traktacie WE, ani w rozporządzeniu nr 1/2003 nie istnieje podstawa prawna, która upoważniałaby Komisję do przyznania, na podstawie atypowego aktu, całkowitego lub częściowego zwolnienia z grzywnien

1 — Przedstawiono jedynie te punkty niniejszego wyroku, których publikację Sąd uważa za zasadną.

przedsiębiorstwu, które uczestniczyło w naruszeniu, za które to naruszenie w wyniku złożonego przez nie doniesienia ukarane zostały inne przedsiębiorstwa. Poza tym uzyskanie takiego zwolnienia ze względu na doniesienie o zachowaniu innych przedsiębiorstw stanowi naruszenie zasady równego traktowania. Skarżąca twierdzi ponadto, że skoro wyłącznie prawodawca Unii może – tak jak ma to miejsce w państwach członkowskich Unii – podejmować decyzje w przedmiocie przyjęcia programu służącego wynagradzaniu współpracy przedsiębiorstw, to wydając komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy Komisja naruszyła zasadę podziału władz, jak również zasady przejrzystości i dobrej administracji przewidziane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U. 2010, C 83, s. 389).

46 Komisja kwestionuje ten zarzut.

47 Tytułem wstępu należy stwierdzić, iż chociaż skarżąca nie podniosła formalnie, w rozumieniu art. 277 TFUE, zarzutu niezgodności z prawem komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy, to jednak z samej istoty jej zarzutu wynika, że zmierza on do uzyskania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji ze względu na to, że opiera się ona na wskazanym komunikacie, który jest niezgodny z prawem. W tym stanie rzeczy należy w pierwszej kolejności zbadać kwestię dopuszczalności zarzutu niezgodności z prawem podniesionego przez skarżącą, a w drugiej kolejności – jeśli okaże się, że zarzut ten jest dopuszczalny – zbadać, czy jest on zasadny.

– W przedmiocie dopuszczalności zarzutu niezgodności z prawem

48 Przede wszystkim należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 277 TFUE wyraża ogólną zasadę gwarantującą każdej ze stron prawo do podważenia – w celu uzyskania stwierdzenia nieważności decyzji dotyczącej jej bezpośrednio i indywidualnie – ważności wcześniejszych aktów instytucjonalnych, które nawet jeżeli nie mają formy rozporządzenia, stanowią podstawę prawną spornej decyzji, o ile stronie tej nie przysługiwało prawo do wniesienia na podstawie art. 263 TFUE skargi bezpośredniej przeciwko aktom, których konsekwencje ponosi, a wobec których nie mogła zażądać stwierdzenia nieważności (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 6 marca 1979 r. w sprawie 92/78 Simmenthal przeciwko Komisji, Rec. s. 777, pkt 39, 40; wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-23/99 LR AF 1998 przeciwko Komisji, Rec. s. II-1705, pkt 272).

49 Zważywszy, że celem art. 277 TFUE nie jest umożliwienie stronie zakwestionowania stosowania jakiegokolwiek aktu o charakterze generalnym przy okazji jakiegokolwiek skargi, akt generalny, którego niezgodność z prawem jest podnoszona, powinien mieć zastosowanie bezpośrednio lub pośrednio do przypadku, którego dotyczy skarga, powinien też istnieć bezpośredni związek prawny między zaskarżoną decyzją indywidualną i danym aktem o charakterze generalnym (wyrok Trybunału z dnia 13 lipca 1966 r. w sprawie 32/65 Włochy przeciwko Radzie i Komisji, Rec. s. 563, 594; wyroki Sądu: z dnia 26 października 1993 r. w sprawach połączonych T-6/92 i T-52/92 Reinartz przeciwko Komisji, Rec. s. II-1047, pkt 57; z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-64/02 Heubach przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5137, pkt 35).

50 Następnie, jeżeli chodzi o komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy, po pierwsze, należy zaznaczyć, że z jednej strony Komisja określiła w nim w sposób generalny i abstrakcyjny kryteria, jakie przedsiębiorstwa powinny spełnić, aby skorzystać ze zwolnienia z grzywien za naruszenia art. 101 TFUE lub z ich obniżenia (pkt 8–27 tego komunikatu), a z drugiej strony komunikat ten jest źródłem uzasadnionych oczekiwań przedsiębiorstw (zob. pkt 29 komunikatu).

51 Po drugie, chociaż w rzeczy samej Komisja nie wydała zaskarżonej decyzji na podstawie komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy, jako że jej podstawę stanowi art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, to jednak bezsporny jest fakt, że to na podstawie wniosku złożonego przez spółkę Masco w ramach komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy (motyw 128 zaskarżonej decyzji) Komisja uzyskała

informacje, które umożliwiły jej przeprowadzenie kontroli i że to dzięki złożonym przez inne przedsiębiorstwa – takie jak Grohe i Ideal Standard – wnioskowi o obniżenie kwoty grzywien, Komisja mogła zgromadzić informacje i dowody, które doprowadziły do wydania zaskarżonej decyzji.

- 52 A zatem w niniejszej sprawie istnieje bezpośredni związek prawny pomiędzy zaskarżoną decyzją i aktem generalnym, jakim jest komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy. Zważywszy, że skarżąca nie była w stanie żądać stwierdzenia nieważności komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy, będącego aktem generalnym, może on być przedmiotem zarzutu niezgodności z prawem.
- 53 Wynika stąd, że podniesiony przez skarżącą zarzut niezgodności z prawem komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy jest dopuszczalny.

– Co do istoty

- 54 Należy przypomnieć, iż zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia Rady nr 17 pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 1962, 13, s. 204), a obecnie art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, „Komisja może, w drodze decyzji, nałożyć grzywny na przedsiębiorstwa [...], jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania [...] naruszają art. [101 TFUE] lub [102 TFUE]”.
- 55 Zgodnie z orzecznictwem art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 nie wymienia w sposób wyczerpujący kryteriów, które Komisja może uwzględnić w celu ustalenia kwoty grzywny. Z tego względu zachowanie przedsiębiorstwa w trakcie postępowania administracyjnego może być jednym z elementów, który należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu tej kwoty (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-298/98 P Finnboard przeciwko Komisji, Rec. s. I-10157, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym względzie należy podkreślić, że zwolnienie z grzywien lub ich obniżenie, proponowane przedsiębiorstwom w ramach komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy, ma na celu ułatwienie wykrywania i karania przez Komisję przedsiębiorstw, które uczestniczą w poufnych kartelach. W tych okolicznościach Komisja mogła zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 określić warunki – w trosce o zapewnienie przejrzystości i równości traktowania – na jakich wszystkie współpracujące z nią przedsiębiorstwa mogą skorzystać ze zwolnienia z grzywien lub z obniżenia ich kwoty.
- 56 W świetle powyższego stwierdzenia należy przede wszystkim oddalić jako bezzasadny argument skarżącej, w myśl którego Komisja nie dysponowała zasadniczo żadną podstawą prawną umożliwiającą wydanie komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy.
- 57 Następnie, jako że skarżąca utrzymuje również, że komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy narusza zasadę podziału władz, argument ten należy oddalić jako bezzasadny. Jak stwierdzono bowiem w pkt 55 powyżej, na podstawie art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 Komisja była uprawniona do wydania komunikatu określającego okoliczności, jakie mogą być brane pod uwagę przy ustalaniu kwoty grzywny, którą instytucja ta ma prawo wymierzyć. W tym względzie argument skarżącej, że w wielu państwach członkowskich Unii obowiązujące programy o podobnym charakterze zostały przyjęte przez prawodawcę, należy oddalić jako nieskuteczny. Nawet jeśli tak jest, nie umniejsza to bowiem zasadności stwierdzenia, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 stanowi ważną podstawę prawną, która upoważniła Komisję do wydania komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy.
- 58 Poza tym argumenty skarżącej, w myśl których komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy narusza zasady przejrzystości i dobrej administracji, należy oddalić jako bezzasadne. Z jednej bowiem strony, jako opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej akt określający okoliczności, w których Komisja zobowiązuje się do przyznania przedsiębiorstwom zwolnienia z grzywien lub obniżki ich kwoty, komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy nie narusza zasady przejrzystości, ale wręcz przeciwnie – przyczynia się do zapewnienia przejrzystości praktyki decyzyjnej Komisji w tej dziedzinie. Z drugiej strony, skoro ustanawia on ramy umożliwiające wynagradzanie za współpracę przy

dochodzeniu Komisji przedsiębiorstw, które są lub były uczestnikami poufnych karteli oddziaływujących na Unię, to komunikat ten jest nie tylko zgodny z zasadą dobrej administracji, ale wręcz stanowi wzór jej przestrzegania.

59 Co się tyczy wreszcie argumentu skarżącej, którego treść wyjaśniła ona w uwagach na piśmie przedstawionych w odpowiedzi na środki organizacji postępowania oraz w odpowiedziach ustnych na pytania zadane przez Sąd na rozprawie, w myśl którego to argumentu komunikat z 2002 r. w sprawie współpracy narusza zasadę równego traktowania, ponieważ uprzywilejowuje on duże przedsiębiorstwa, argument ten należy oddalić jako bezzasadny. Wystarczy bowiem stwierdzić, że możliwość uzyskania korzyści przewidzianych w tym komunikacie w zamian za wywiązanie się z nałożonych w nim obowiązków jest dostępna dla każdego przedsiębiorstwa, które pragnie współpracować z Komisją, bez dyskryminacji ze względu na rozmiar przedsiębiorstw chcących uczestniczyć w takiej współpracy. W tym względzie skarżąca nie wykazała w żaden sposób, że przedsiębiorstwa znajdujące się w takiej samej sytuacji traktowane są w nierówny sposób, ani że, przeciwnie, przedsiębiorstwa znajdujące się w odmiennych sytuacjach niesłusznie traktowane są w identyczny sposób.

60 Wobec powyższego zarzut drugi należy oddalić jako w części bezzasadny, a w części nieskuteczny.

[...]

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**
- 2) **Mamoli Robinetteria SpA pokrywa własne koszty oraz koszty poniesione przez Komisję Europejską.**

Pelikánová

Jürimäe

Van der Woude

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 września 2013 r.

Podpisy